

Marek Mierosławski, Zbigniew Polak, Ryszard Cędrowski, Dorota Stabrowska

---

Pułtusk, woj. ciechanowskie. Zamek

Informator Archeologiczny : badania 16, 221-222

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZĘDZEL, gm.Rudnik n/Sanem
woj.tarnobrzegie
Stanowisko 10 /"Borowina"/

Biuro Badań i Dokumentacji
Zabytków w Tarnobrzegu

Badania prowadził mgr Marek Florek.
Finansował BBiDZ w Tarnobrzegu.
Pierwszy sezon badań. Wczesnośred-
niowieczne cmentarzysko kurhanowe
/?.

Na stanowisku występują 3 kopce usytuowane na trzeciej terasie, szerokiej w tym miejscu na kilka kilometrów, doliny Sanu. Kopiec nr 1 /wysokość 122 cm, średnica 12 m/, odkryty został w 1961 roku przez Z.Kaperę; kopce nr 2 /wysokość 100 cm, średnica 9 m/ i nr 3 /wysokość 90 cm, średnica 10 m/ zlokalizował autor sprawozdania włosną br.

Badaniami objęto najbardziej zniszczony kopiec nr 1. Ich celem było zorientowanie się w charakterze i chronologii kopców. Założono wykopy /1 x 6 m/, od środka do obwodu kopca. Nasyp kopca zbudowany był z piasku przemieszanego z węglem drzewnym, który miejscami tworzył skupienia w postaci smug i gniazd. Wystąpiły ślady spalonych konstrukcji drewnianych zachowanych w postaci dwóch poziomów szczególnie intensywnego występowania zwęgleń. Górny, mniej wyraźny, wystąpił na głębokości 70 cm od szczytu kopca i dolny, na dawnym poziomie gruntu, utworzonego przez równoległe do siebie, przepalone belki o średnicy 3-6 cm. Nie natrafiono na ślady pochówki, nie znaleziono też żadnego materiału zabytkowego, poza dwoma fragmentami ceramiki nieokreślonej chronologii, być może wczesnośredniowiecznej. W centrum kopca zaobserwowano ślad po wkopie średnicy około 150 cm, który sięgał do calca.

Dokumentację i materiały złożono w BBiDZ w Tarnobrzegu.

PRZYBRANÓWEK
woj.włocławskie
Stanowisko 29

patrz
neolit

PUŁTUSK
woj.ciechanowskie
Zamek

PP Pracownie Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
-Konserwatorska
Oddział w Warszawie

Badania prowadzili mgr Marek Mierosławski /autor sprawozdania/, mgr Zbigniew Polak, mgr Ryszard Cędrowski i mgr Dorota Stabrowska. Finansował WKZ Ciechanów. Siódmy sezon badań. Zamek i grodzisko /XIII-XVIII w./.

Kontynuowano akcję wykopaliskową na obrzeżach dziedzińca zamku, zagrożonych wykopami budowlanymi. Sezon rozpoczął się w marcu, w tym okresie kończono eksplorację w wykopie nr XII, położonym w rejonie południowego zakończenia skrzydła wschodniego. W wykopie tym przebadano najniższy poziom zabudowy grodu z XIII wieku. Odsłonięto dużą chatę zrębową z podcieniami i zabudowaniami gospodarczymi. Poziom ten spoczywał bezpośrednio na nasypie płaskowym wzgórza. Z południowej części tego wykopu wydobyto trzy dobrze zachowane chaty i przekazano je do konserwacji. Próbę osiągnięcia poziomu warstw poniżej nasypu piaskowego musiano zaniechać ze względu na zagrożenie statyki budynku.

Dalsze badania podjęto wewnątrz skrzydła północnego zamku. W niewielkim sondażu odsłonięto zakończenie drogi głównej grodu. Rejon ten był jednak mocno zniszczony wkopami pod mury i jego przebadanie nie przyniosło oczekiwanego rozwiązania odnośnie problemu usytuowania wejścia do grodu. W wykopie tym udało się ustalić poziom nasypu piaskowego i domniemanej korony wału piaskowego pierwszego poziomu grodu.

Zasadniczą część badań stanowiła eksploracja prowadzona w wykopach I i południowo-wschodniej części wykopu VIII, usytuowanych w północno-wschodniej części dziedzińca. Wznowiono tu badania od drugiego poziomu konstrukcji drewnianych czyli pochodzących z 2 poł. XIV wieku. Badania obejmowały odcinek tzw. drogi wschodniej około 20 metrowej długości i znajdujące się po obu jej stronach rzędy chat. Łącznie odsłonięto siedem poziomów zabudowy mieszkalnej i około dwunastu poziomów drogi, razem miąższości około 3,5 m. Najniższy siódmy poziom odpowiada chronologicznie początkowi XIII wieku. Z dotychczasowych obserwacji wydaje się, że w siódmym poziomie gród był nieco mniejszy i otoczony wałem piaskowym. Od szóstego poziomu wał zostaje częściowo zniwelowany i zabudowa wkracza na jego koronę. W wykopach tych odsłonięto około 80 obiektów architektury drewnianej takich jak: drogi moszczone drewnem, chaty mieszkalne, zabudowania gospodarcze i moszczenia podwórek. W zabudowie dominuje konstrukcja wieńcowa na zrąb, ale zdarzają się zabudowania wzniesione w konstrukcjach sumikowo-łatkowej i piotowej.

W wykopie nr X podjęto odsłonięcia warstw, domniemanego grodu z XII wieku, które zalegają od 7 do 9 metrów poniżej poziomu dziedzińca zamku. Do grudnia 1982 r. badania te nie zostały zakończone.

Materiały zabytkowe i dokumentacja badań znajdują się w Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PP PKZ O/Warszawa.

Badania dokonane zostaną w sezonie następnym.